

Sosyal Medyada Anonim Olmanın Söylemler Üzerindeki Etkisinin Haber Yorumları Üzerinden İncelenmesi

An Investigation of the Effect of Being Anonymous in Social Media on Discourses Through News Comments

Sertaç Kaya, Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi, E-Posta: sertackaya1@aydin.edu.tr

<https://doi.org/10.47998/ikad.1067590>

Anahtar Kelimeler:

Sosyal Medya,
Anonimlik,
Kimlik,
Kullanıcı Davranışı.

Öz

Sosyal medya platformlarının kullanıcılarına sunduğu içerik üretme imkânı, insanların kişisel görüşlerini yazılı, işitsel veya görsel yollarla ifade etmelerinin ve bunları yaymalarının önünü açmaktadır. Kişiler bu paylaşımlarını kendi kimliklerini belli eden profiller oluşturarak yapabildikleri gibi anonim olarak da gerçekleştirebilmeye olanağına sahiptirler. Kişiyi tanımlayacak fotoğraf, isim ve bilgilerden yoksun hesapların oluşturulma ihtiyacı farklı gerekçelerden kaynaklandığı gibi farklı amaçlar için de kullanılabilir. Bu çalışmada sosyal medyadaki anonim olma haliyle kullanıcıların duygu ve düşüncelerini ifade etmede gerçek kişilere oranla daha rahat olup olmadığı araştırılmaktadır. Bu amacı gerçekleştirmek için Twitter'daki t24comtr hesabının 24.01.2022-30.01.2022 tarihleri arasında en çok yorum alan haberlerin yorumları içerik analizi ile incelenmiştir. Küfür ve argo kelimeler ile hakaret içeren yorumlar değerlendirilmeye alınarak bu gönderilerin sahiplerinin anonim ve gerçek kişiler olmalarının onların söylemlerinde ne gibi değişikliklere sebebiyet verdiği anlaşılmaya çalışılmıştır. Çalışma sonucunda anonim kimliklere sahip profillerin haberlere yaptıkları yorumlardaki söylemlerinde hakaret içeriklerinin gerçek kişilerin sahip olduğu profillere oranla daha yoğun olduğu tespit edilmiştir.

Keywords:

Social Media,
Anonymity,
Identity,
User Behavior.

Abstract

The opportunity to produce content offered by social media platforms to its users paves the way for people to express and disseminate their personal views in written, audio or visual ways. People have the opportunity to make these shares anonymously, as well as by creating profiles that reveal their identities. The need to create accounts devoid of photos, names and information to identify the person arises from different reasons and can be used for different purposes. In this study, it is investigated whether users are more comfortable in expressing their feelings and thoughts with their anonymity in social media compared to real people. In order to achieve this aim, the comments of the news that received the most comments between 24.01.2022 and 30.01.2022 of the t24comtr account on Twitter were analyzed by content analysis. Cursing and slang words and insulting comments were evaluated and it was tried to understand what kind of changes the owners of these posts were caused by being anonymous and real people. As a result of the study, it has been determined that the content of insults in the comments of the profiles with anonymous identities to the news is more intense than the profiles of real people.

Giriş

Sosyal ağ sitelerinde kullanıcılar, seslerini duyurmak için kendilerine sağlanan alanlarda olaylar veya olgularla ilgili düşüncelerini veya duygularını paylaşarak kendilerini ifade etme imkânı bulmaktadırlar. Bu ağlarda var olan diğer kullanıcılara nelerden hoşlandıklarını, neleri sevmediklerini, ilgi alanlarını, ekonomik, kültürel, siyasal tüm fikirlerini aktararak nasıl bir kimliğe sahip olduğunu aktarmaktadırlar. Kullanıcılar, paylaşımlarını kendi gerçek kimlikleriyle yapmalarının yanı sıra sahte isimlerle veya takma adlarla da anonim bir kimlik üzerinden de yapabilmektedirler.

Çevrim içi anonimlik, özgürlüğü ve bunun kötüye kullanımının olduğu iki zıt yaklaşımı barındırmaktadır. Totaliter rejimlerde veya kişinin hürriyetinin ifadeleri nedeniyle tehlikede olduğu bölgelerde insanlar anonim olarak fikirlerini aktarmanın yolunu arayabilmektedirler. Bu sayede bireyler, gündeme ve yaşadıklarına dair düşüncelerini tehdit altında olmadan özgür biçimde ifade edebilme olanağı bulmaktadırlar. Böylece söylemlerinin olası yaptırımlarından kurtulabilmektedirler. Ancak bunun aksi bir durum da söz konusudur. Anonim profillerin gizlediği gerçek kimlikler, çevrim içi iletişim yoluyla iftira, karalama veya hakarete başvurabilmektedirler. İfadelerinin sorumluluklarından ve yaptıkları ihlaller nedeniyle hesap vermeden muaf olmaktadır. Paylaşımlar aracılığı ile yapılan zorbalıklar cezai yaptırımlardan kaçabilmektedir. Böyle bir durum, ifade özgürlüğünün suistimal edilmesine neden olmaktadır.

Bu çalışmada çevrim içi platformların sağladığı mesafeli iletişim ve anonimlikle gelen tanımlanabilirlikten yoksun olma halinin bireylerin ifadelerine yansımaları incelenmektedir. Bunun için sosyal medya kullanıcılarının anonim kimliklerinin tetiklediği dil kullanımı üzerinde durulmaktadır. Bu amaçla, anonim olma hali ve bu durumun sosyal medya platformlarında işlevsellik kazanmasının etkileri üzerinde durulmuştur. Ayrıca, Twitter platformunda bulunan t24comtr hesabından 24.01.2022 ve 30.01.2022 tarihleri arasında paylaşılan ve en çok yorum alan haberler içerik analizi ile incelenmiştir. Bu sayede anonim veya gerçek kişilerin sahip olduğu hesapların hangilerinde ne tarz içeriklerin üretildiği ortaya konulmak hedeflenmektedir.

Anonimlik Kavramına Kısa Bir Bakış

Gary T. Marx, anonimliği mahremiyet, gizlilik ve sırların bulunması durumları ile ilişkilendirmektedir. Kimlikle ilgili bilgiler, bilgi gizliliğinin bir yönü ve insanların kendileriyle alakalı bilgileri kontrol edebilmeleri beklentisini içermektedir. Kimi durumlarda kişi hakkındaki bilgiler iki veya daha fazla kişi arasında bilinmekte fakat başkalarına açıklanmamakta veya sadece belli koşullarda ifşa edilebilmektedir. Bazı durumlarda ise, hem takma ad kullanımındaki gibi belirli bir bilginin var olduğunu saklamaya hem de içeriğine atıfta bulunabilmektedir. Anonimlik ironik gözükse de sosyaldir. Çünkü en az bir kişiye daha ihtiyaç duymaktadır. Kişinin varlığından kimsenin haberdar olmadığı, kimseyle etkileşimin olmadığı bir durumda anonimlik söz konusu değildir (1999: 100). Çevrim içi olsun veya olmasın her iki durumda da anonim olmak mesaj kaynağının alıcılar tarafından bilinmemesi ve tanımlanamaması anlamına gelmektedir.

Anonimlik, bir kişinin kimliğine ilişkin bilgilerin başkaları tarafından bilinmediği bir duruma işaret etmektedir. Anonimlikte cinsiyet, yaş, din, ırk, sınıf ve daha birçok kişinin tanımlanmasına olanak tanıyacak nitelermeler iç içe geçmektedir. Gerçek yaşamda bireyler tanımlanabilecekleri görsel ve işitsel ipuçları sunarken, çevrim içi olduğu platformlarda kimliksel unsurlardan sıyrılabilmektedir. Bireyler, internet ve sosyal medya platformlarında kendi gerçek isimlerini ve görsellerini kullanmadan oluşturdukları profiller aracılığıyla varlıklarını anonim olarak kurgulamakta ve paylaşımlarını bu oluşturduğu yeni kimlik üzerinden gerçekleştirmektedir. Kısıtlamaların ve tanımlanabilirliğin daha az olduğu sosyal ağ sitelerinde kullanıcılar, daha az tereddüt yaşayarak ve normlara daha az bağlı biçimde çeşitli konular hakkında görüşlerini paylaşabilmektedirler.

Anonim olma ihtiyacı birçok sebepten kaynaklanabilmektedir. Gary T. Marx tarafından bunlar şu şekilde sıralanmaktadır: Bilgi akışını kolaylaştırmak, araştırma hedefiyle kişisel bilgi toplamak, mesajın içeriğine dikkat çekmek, raporlamayı, bilgi almayı ve kendi kendine yardımcı teşvik etmek, bir kaynak elde etmek veya yasa dışılık içeren eylemi teşvik etmek, bağışçılar veya tartışmalı ancak sosyal açıdan yararlı eylemlerde bulunanları korumak, stratejik ekonomik çıkarları korumak, kişinin zamanını, alanını ve şahsını korumak, belirtilen kriterlere dayalı yargılara yardımcı olmak, itibar ve varlıkları korumak, zulümden kaçınmak, ritüelleri, oyunları ve kutlamaları geliştirmek, deney yapmayı ve risk almayı teşvik etmek, kişiliği korumak ve geleneksel beklentiler (1999: 102).

Wallace, anonimliği özgür konuşmanın bir bileşeni olarak tanımlamaktadır. İnsanları anonim olmaya iten nedenleri “*ekonomik veya resmi misilleme korkusu, sosyal dışlanma endişesi veya yalnızca kişinin mahremiyetini olabildiğince fazla koruma arzusu*”yla motive edilebileceğini aktarmaktadır. Kişi, tartışmalı konuşmalara dâhil olma, söylemlerinden dolayı kovuşturmalara maruz kalma korkusu taşıdığı anda kimliklerini gizleme gereği duymaktadır. Wallace, daha önce Amerikan Mahkemeleri’nin isimsiz yazıları savunuculuk ve muhalefet geleneği olarak tanımlamasına ve zulme karşı bir kalkan görevi görmesi kararına da atıfta bulunmaktadır. Daha önceki medya türlerinde olduğu gibi internette de anonimlik konuşmaları zenginleştirecek bir geleneğin parçası olmaktadır (1998: 2-6).

Lloyd’a göre, mahremiyet ve anonimlik kavramları arasında hem karmaşık bir ilişki hem de büyük oranda örtüşme bulunmaktadır. Bu ortaklık, bir kişinin neler yaptığının detaylarını diğer insanların bilmesini istememesinden kaynaklanmaktadır. İsimsiz kalmak isteyen kişi genellikle başkalarının kim olduğunu bilmeden kamusal alanlarda hareket etme özgürlüğünü aramaktadır (2009: 486).

Phillip Zimbardo (1969), sosyal psikolojik bağlamda anonimliğin bireylerin davranışlarında belirleyici olduğunu ortaya koymuştur. Yaptığı deneyler neticesinde, insanların anonim olduklarında, isimleriyle tanımlanabildikleri durumlardan çok daha fazla saldırganlık ve şiddete eğilimli olduklarını bulmuştur. Gözlemlenen bu davranışlar, çoğunlukla toplumsal kuralları yerine getirmek adına bastırılan insanların antisosyal eğilimlerini yansıtmaktaydı. Bireylerin anonim olduğu hallerde kendilerini daha az kısıtlanmış hissettikleri için daha fazla şiddet içeren davranışlar sergilediklerini çalışmalarında tespit etmiştir.

Anonim olarak yapılan paylaşımlar, kullanıcıların kendi imajlarını ya da sosyal ilişkilerini tehlikeye sokmadan sosyal olarak fazla kabul görmeyen eğilimleri dile getirmek için güvenli bir alan yaratmaktadır (Zhang ve Kizilcec, 2014: 646). Çakır da anonim olma ihtiyacının özgürlüğün kuşkulu olduğunu gösterdiğini belirtmektedir. Eğer kullanıcı gerçekten kendisini özgür hissetseydi, ismini gizleyerek ağlara katılma ihtiyacı duymayacağını ifade etmektedir (2015: 29).

Paylaşılan içeriklerin barındırdığı öğeler ve mesajlar kullanıcıların anonim olma gereksinimi üzerinde belirleyici olabilmektedir. Bazı kullanıcılar paylaşımları, kendi gerçek kimliği ile özdeşleştirilmesini istemediğinden anonim olarak ağlarda bulunurken, bazı kullanıcılar da paylaşımların taşıdığı mesajları kimlikleriyle ilişkilendirilmiş olarak görmek isteyebilmektedirler. Bu bağlamda elde edilmesi olası fayda ve karşılığın muhtemel riskler anonim kimliklere geçişte belirleyici olmaktadır.

Sosyal Medyada Anonim Olmak

İsimsiz bir biçimde veya takma isimlerle iletişim kurmak temel ifade özgürlüğünün bir parçası olarak görülmektedir. Mektup, telefon gibi geleneksel iletişim yöntemleriyle de anonim olmak mümkün olsa da internet teknolojileri, zaman ve mekânda birbirinden ayrılmış bireyler arasındaki iletişimde farklı kanallar sunarak anonimliği büyük oranda kolaylaştırmaktadır. Yeni iletişim teknolojileri ile sağlanan bu kolaylık sorunları, endişeleri ve tartışmaları da beraberinde getirmektedir.

Henüz daha 1993 senesinde Peter Steiner, “*İnternet’te kimse senin bir köpek olduğunu bilmiyor*” cümlesini kullandığı karikatürüyle dijital ortamlarda anonim olma halini betimlemiştir. Bu çizimde, bilgisayar önündeki köpek ile yerde oturan ikinci bir köpek arasındaki konuşma tasvir edilmiştir. Karikatürü sunduğu önerme internetteki kimlik anlayışını sembolize etmesi bakımından önem taşımaktadır. Çünkü karikatürün ana fikri, kimliğimizi çevrim içi ve çevrim dışı olmak üzere farklılaştırabileceğimizi ve dilediğimiz kimliklere geçebileceğimizi anlatmaktadır.

Sherry Turkle (1997), çalışmasında anonimliğin ve internetin, sunduğu sosyal etkileşim olanakları ile insanlara farklı yönlerini keşfetmek ve denemek için bir tür sanal laboratuvar sağladığını belirtmektedir. İnternetin anonimliği, kullanıcılara çeşitli kişilikler, farklı cinsiyetler alma olanağı sunduğu gibi gerçek hayatlarındaki sosyal çevrelerinde onaylamama ve yaptırımlarından korkmadan kendi yönlerini ifade etme fırsatı vermektedir (Bargh vd, 2002: 34).

Siber uzayın anonim doğası, Papacharissi’ye göre, insanların çeşitli nitelikleri üzerinde oynama yapmasına olanak sağladığı gibi görünüşleriyle ilgili de dokunuşlar yaparak kimlikleri üzerinde düzeltmeler gerçekleştirmesine olanak tanımaktadır. Sosyal ağ sitelerinde bulunanlar, kişiliklerinin belli taraflarını çevrim içi ortamda daha geniş bir biçimde keşfedebilirken gerçek yaşamdaki kimliklerinden çok farklı sanal yaşamlar da icat etmeyi seçebilmektedirler (2002: 645).

Bugün insanlar internete kendi açık isimleri ile katılabildiği gibi isimlerini gizleyerek de katılabilmektedir. Takma isimler, sahte hesaplar ve anonimlik gibi özellikler internetin yapısında bulunmaktadır. İnsanlar sosyal medyada kendilerine ait olmayan bir isim, takma ad veya farklı profil fotoğrafları kullanarak hesap açabilmektedirler. Bu sayede kimse paylaşımların, beğenilerin ve yorumların arkasında gerçekten kimin olduğunu bilememektedir. Kişi kimliğini belirtmeden veya kimliğini tamamen açığa çıkarmadan ilişki ağlarına katılabilmekte, paylaşılanlara dâhil olup etkileşime girebilmektedir. Farklı motivasyonlarla kendisini gerçek isimleri dışına gizleyen kullanıcılar, kendisi veya başkaları ile ilgili açıklamaları bu platformlardan yapabilmektedir. Kendi ismiyle olmasa bile kimliği yansıtacak açıklamaları rahatlıkla yapabilmekte, ancak diğer üyeler onun kim olduğunu bilememektedir.

Dijital kimlikler hem dönüşlü hem de kurgusal yapıda olmasına rağmen diğer kişileri ikna etmek adına tutarlı bir anlatıya sahip olması gerekmektedir. Dijital dünyada anonim olarak kalabilmek kişilerin sadece güvenli bir alanda kimlikleriyle ilgili denemeler yapmalarına değil, bunun yanında etkili iletişim kurmalarına da imkân sağlandığından, gönüllü kimlik özgürleştirici olarak görülmektedir. Anonimlik neticesinde kişilerin milliyet ve cinsiyetlerinin gizli kalması özellikle tartışmalarda onlara karşı yaklaşımlar üzerinde belirleyici olmaktadır. Eğer kişiler sizler hakkında önemli bilgilere sahip değillerse bu durumda argümanlarınıza odaklanmaktan başka çareleri kalmaz (White, 2017: 29).

Cinsiyet, milliyet, ırk, inanç ve sosyal statü gibi kişinin özelliklerini belli edecek ipuçları olmadan girilen diyaloglarda söylemler konu çerçevesinden kalacaktır. Genellemeler, yaftalamalar ve klişe yaklaşımlardan ziyade görüşlerin kapasitesine, bilgi ve yorumların geçerliliğine odaklanılmaktadır. Yabancılaştıran, ötekileştiren ifadeler engellenmiş olmaktadır. Bu durum aynı zamanda kendilerini engellemeden, rahat bir şekilde aktarmalarının önünü açmaktadır. Ortaya çıkan yapıda ifade özgürlüğü desteklenebileceği gibi, engellemelerin olmaması ve anonim olma kişinin nefret söylemi, ötekileştirme, aşağılayıcı ifadeler kullanılmasının da önünde mani olmamasına neden olmaktadır.

Çevrim içi anonim olma durumu çoğunlukla zıt yönlere işaret eden yaklaşımlarla karakterize edilmektedir. Anonimlik bir yandan ifadelerin kontrolsüz biçimde kullanılmasına ve hesap verebilirlikten yoksun söylemlere sebebiyet verirken bir yandan da baskıcı ortamlarda bireylerin düşünce ve duygularını kimliğinin tespit edilmesi korkusunu yaşamadan ifade edebilmesini sağlamaktadır. Bu yönüyle anonimlik kişilerin kimliklerini ve mahremiyetlerini korumak amacıyla kimi zaman bir tercih kimi zaman ise bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anonim Olmanın Paylaşımlara Etkisi

Kullanıcılar gerçek yaşantılarının farklı mekânsal ve sosyal kültürünü çevrim içi platformlara taşıırken, bunun yanında anonimlik imkânlarını kullanarak deneyler yapmak, risk almak, gerçek yaşamda zor veya bulmaları olanaksız biçimlerde bağlantı bulmak için kullanabilmektedirler (Lister vd., 2009: 212). Sosyal medya hesabında bir

birey anonim olmaktan faydalanıp sahte söylemler kullanabilmekte, olmadığı kimliklere bürünebilmekte veya tanınmayacak olmanın güvenliği içerisinde kendi mahremini yaymayı tercih edebilmektedir.

Yüz yüze iletişimin yerine geçen sosyal ağ teknolojilerinin sunduğu etkileşimli ortamda bulunan kullanıcılar, daha cesur, nezaketsiz ve daha bilinçli olabilmektedirler (Arthur vd, 2006: 35). Sosyal medya platformları üzerinden kullanıcılar, kendini ifşa etme, gerçek benliklerini ifade etme, sosyal kaygılarından sıyrılma imkânı bulmaktadırlar. Bunun yanı sıra anonim olmanın verdiği hesap verebilirlik duygusundan yoksun olma, kullanıcılar arasından kaba veya düşmanca mesaj alışverişini kolaylaştırmaktadır.

Stein, internet dolayımı ortamlarda anonimliğin hesap verebilirlik noktasında sorunlar doğurabileceğini ifade etmektedir. Endişeye neden olan ise, anonimliğin potansiyel olarak suça yansıma ihtimalinin ve ifade özgürlüğünü ilerletmek yerine zayıflatma ihtimalinin bulunmasından kaynaklanmaktadır. Çünkü adının bilinmediğini düşünen kişiler, bu durumun getirdiği avantaja dayanarak karalamayı, iftirayı ve hakareti seçebilir, çevrim içi anonimliği kullanarak kişiler veya kuruluşlar hakkında yanlış beyanlarda bulunabilirler (2003: 193). Sosyal medyanın hız odaklı yapısı ve paylaşımların kolay biçimde yapılabilmesi tepkilerin düşünülmeden aktarılmasına neden olmaktadır. Bu da söylem ve ifadeleri kolaylaştırmaktadır. Anonim olan kullanıcılar, paylaşımlarının içeriğinin yasal olup olmadığı hakkında muhakemede bulunmadan fiziksel uzaklığın verdiği rahatlıkla, bilinmezlikle ve tanımlanabilirliğin düşük olmasının kendilerince avantajını kullanarak diledikleri biçimde mesajlar üretebilmektedirler.

Anonim olsun veya olmasın çevrim içi ortamlarda kullanıcılar gerçek yaşamlarına göre daha rahat davranabilmektedirler. Sosyal ipuçlarının internet ortamıyla azaltılabilmesi yalan söylemeyi kolaylaştırmaktadır. Kullanıcıların ayrı ortamlarda bulunması, iletişimde zamanı dilediği biçimde kontrol edebilmesi birçok sosyal baskıyı ortadan kaldırmaktadır. Kullanıcılar diğer insanlar tarafından görülmediği, isimlerini değiştirebildiği, kolayca ekranı kapatıp çevrim dışı hale gelebildiği bir ortamda paylaşımları ile yüzleşmek durumunda kalmamaktadır (Baym, 2000: 116).

İnternetteki kullanıcı davranışlarının karanlık taraflarından biri de çoğunlukta olanları kabalaştırırken bu kişilerin azınlığa karşı tacizlerini artırma potansiyelidir. Küçük düşürme ve aşağılama, kişileri istismar etme durumları ortaya çıkabilmektedir. Oysa temel kural bizzat söylemeyeceğimiz şeyleri internette dile getirmeme olmalıdır. Kişilere bizzat karşıymış gibi farz ederek davranma düşüncesinin önemli olduğu unutulmamalıdır (Chatfield, 2013: 105-106).

Bir kişinin ismini bilmek karşısındakine iyi davranacağını garanti değilse, anonim olmak da acımasız kötülük anlamına gelmemelidir. Anonim de olsak, sosyal medya arkadaşları arasında da olsak, gerçek dünyada da bulunsak direnmemiz gereken şey sadece hazza hizmet eden bireysel çıkarlarımızdır (Chatfield, 2013: 107). Elimizde bulunan dijital cihazlar, yaptığımız eylemlerin basit ve sonuçları yokmuş gibi görünmesine neden olmaktadır. Bireyler dijital gölgeleri aracılığıyla insanları taciz ederken bir yandan da yalanlara ve önyargılara göz yummaktadır. (2013: 142).

Günümüzde bireyler, her yaptıklarını ayrıntılı olarak internette ortaya koyma eğilimi göstermektedirler. Kendini ifade etme sosyal medya ile bir çığırnlığı dönüşerek, kullanıcılar tarafından akıllarına her gelenin paylaşıldığı bir hale gelmektedir. Bu bir bakıma ilgi çekme denemelerinin sonucudur. Birçok sitede geniş insan toplulukları farklı konular üzerinde fikir alışverişinde bulunabilmektedir. Ancak kimileri bilgi sahibi olmaksızın fikir beyan etmekte veya söylentileri yaymaktadır (Twenge ve Campbell, 2015: 172-173). Kullanıcılar anonim profillerin arkasına gizlenerek çevrim içi istismarın artmasına neden olabilmektedirler. Bugün gelinen noktada anonim hesaplar yanlış enformasyonun ve yalan haberin yayılmasına katkı sağladığı gibi, trol yaklaşımlara, siber zorbalığa ve nefret söylemlerine de zemin hazırlamaktadır.

Danah Boyd, Rosen ile yaptığı söyleşi de gençlerin genellikle aileleri, öğretmenleri, kanun uygulayıcıları gibi üzerlerinde güç bulduranlardan ve pazarlamacılar gibi onları bir şeyler satmak isteyenlerden gizlenmek amacıyla takma isimlerle internette olduklarını belirtmektedir. Bir diğer anonim kalma ihtiyacı ise, baskıcı bir sosyal çevrede yaşarken kim olduklarına dair şeffaf olmanın önemli sonuçlar doğuracağı ortamda ortaya çıkmaktadır. Bunların yanı sıra bazı gençlerin akranlarına zorbalık yapabilmek adına da anonim olmaya çalıştıklarını unutmamak gerektiğini ifade etmektedir (2007: 87-88).

Ağlarda bulunan kullanıcıların yalan söylediğine dair düşünceler karşılıklı aldatmayı teşvik edebilmektedir. Çünkü insanlar diğer kullanıcıların abarttığını veya aldattığını düşündükleri ölçüde benzer davranışları kendileri de sergilemektedir (Fiore ve Donath, 2004). Yanlış bilgileri kısıtlayan veya engelleyen bir yapı olmadığı için kullanıcılar kendilerinin gerçekleştirdiği eylem ve söylemlere dair abartıya başvurmaktadırlar. Bu abartı ve hatta yalan, fiziksel özelliklerden sosyokültürel niteliklere kadar geniş bir aralıkta gerçekleşebilmektedir. Sosyal medyada kullanıcı, eğer kendini yeteri kadar ön plana çıkaramazsa diğer kişiler tarafından geçileceğine ve onlar tarafından keşfedilemeyeceğine dair bir algı taşımaktadır. Ancak bu ağlar üzerindeki iletişim, fiziksel bir tanışıklığa taşınmak istendiğinde abartılar üzerinden inşa edilen kimlik gerçek hayatta hayal kırıklığına neden olabilmektedir.

Bargh ve arkadaşları, internet ile fiziksel iletişim arasındaki en önemli bir farkın, internetin kişinin kendisini ifade etmesini kolaylaştırdığı öne sürmektedirler. Bu kolaylaştırıcılığın temel nedenlerinden biri kişinin bireysel ya da grup düzeyindeki etkileşimlerinde anonim olabilmesidir. Bu durum, kişinin kendini dilediği biçimde ifade etmesini ve sosyal çevresinde gerçekleştiremediği şekillerde davranmasını sağlamaktadır. Bunun sebebi ise, hem kişilere tanıdıkları tarafından yüklenen beklentilerden hem de yapılanların sonuç ve risklerinden büyük ölçüde bağımsız olmalarından kaynaklanmaktadır. Oysa yüz yüze iletişimde bireyler mevcut görünümüne aykırı davrandığında sosyal grubunda onaylamama ile karşılaşabilmektedirler (2002: 35).

Duygu ve düşüncelerimizi paylaşacağımız kişi veya kişilerle aynı yerde olduğumuzda söyleyeceklerimizin onları kırıp kırmayacağı konusunun daha fazla üzerinde dururuz. Çünkü ifadelerimizin sonuçları ile hemen o anda ve orada yüzleşmek mecburiyetinde kalırız. Ancak etkileşimde bulunduğumuz kişi, bizi görmediğinde daha sert ve incitici sözler sarf etmek daha kolay hale gelmektedir (Tosun, 2019: 51). Sosyal

medya platformlarında etkileşime giren kullanıcılar, yüz yüze gelmediklerinden dolayı karşısındaki kişiyi incitip incinmediğini çok fazla umursamamaktadırlar. Gerçekleştirilen eylem ve söylemlerde sosyal medyada kaba, şahsen bir araya gelinen ortamlarda daha iyi olabilmektedirler. Dijital ortamlardaki birlikteliklerde fiziksel bir aradalıktan yoksun olma hali, kullanıcıyı söylemlerinde daha kontrolsüz davranmaya itebilmektedir. O anda herhangi bir yaptırımın olmaması veya sonuçlardan sorumsuz olma durumu, gerçek hayatta dile getirilmekten çekinilen ifadelerin daha kolay kullanılmasına sebebiyet vermektedir. Yüzünü görmediği, varlığını hissetmediği kişinin duygusal olarak taşıyabilecekleri de söz ardı edilebilmektedir.

Sosyal medya platformlarından biri olan Twitter'da kullanıcılar gerçek hayatta tanışması mümkün olamayacak kişiler ile de iletişime geçebilmektedir. Görece açık erişimli yapıya sahip olan uygulamada yabancılar, takip ettikleri kullanıcılarla senli benli oldukları düşüncesini beslemektedirler. Bunun yanı sıra kaba ve acımasız yorumlarda bulunup benzer düşünceleri yayma olanağına da sahiptirler. Çoğu kişi bu ağlarda yapılan linçlere katılmakta, kalabalığın idaresine girip onlara dâhil olmaktadır. Kışkırtmalar ve yargılayıcı yaklaşımlarla duygular ve düşünceler aşırılığa yönelmektedir. Uzun süre düşünmeye fırsat olmaması ve anonim olma durumu, uzaklık algısıyla birleştiğinde normalde gerçekleşmeyecek davranışların oluşmasına zemin hazırlayan platformlara dönüşmektedir (Hood, 2019: 297-298). Takip edip paylaşımlarını görmesi onu o kişinin hayatına dâhil olduğu hissi uyandırmaktadır. Takipçisinden haberi dahi olmayan kullanıcılar, bu kişilerin rahatsız edici yorumlarına maruz kalabilmektedirler. Görgü ve nezaket kurallarının tamamen yok sayıldığı iletişim hali, uzakta olmanın güvenliği ile de birleşerek küstahlığı ve saygısızlığı artırmaktadır.

Twitter, Facebook veya Instagram gibi platformlar her kullanıcının kendi kişisel kimliğiyle oluşturduğu profilden içerik oluşturmasını beklemektedir. Ancak kullanıcılar takma isimlerle ve kendilerine ait olmayan fotoğraflarla da bu platformda bulunabilmektedir. Böylece kişi tanınma ve bilinme durumu üzerinde kontrol sahibi olmaktadır. Bir kullanıcı, gerçek ismiyle atmak istemeyeceği mesajları bu sayede tanınmadan paylaşabilmektedir. Yalnızca mesaj paylaşmak için değil aynı zamanda hassas ve tartışmalı hesapları da gerçek kimliğini ifşa etmeden takip edebilmektedirler. Twitter gibi bir mecrada kullanıcılar "retweet" özelliğini kullanarak kendileri için neyin değerli olduğunu insanlara gösterme olanağı bulmaktadırlar. İçerik üretimde kendileri pay sahibi olmasalar dahi bir fikre, bir duyguya sahip olduklarını yansıtmaya, başkalarının düşünceleri onaylama imkânına sahip olmaktadır. Bu şekilde insanlar neyin yanında veya neyin karşısında olduğunu ifade edebilmektedirler.

Çalışmanın Amacı ve Yöntemi

Araştırmaya temel teşkil eden, anonim kimliklerin Twitter'da bir olay, olgu veya durum üzerine kimliği belli profillere oranla daha rahat ifadelerde buldukları hipotezidir. Bu amaçla farklı konuları içeren haberlerdeki farklı kullanıcıların yorum çeşitliliğini görebilmek adına t24 internet sitesinin Twittter hesabı seçilmiştir. Bunun nedeni, geleneksel mecralarda yayın yapmayıp yalnızca dijital ortamda içerik üreten bir haber

kuruluşunun olması ve aynı zamanda bir buçuk milyondan fazla takipçiye sahip olmasıdır. Bu kapsamda t24comtr Twitter hesabının 1.7 milyon takipçisi bulunmaktadır.

Çalışma kapsamında verilerin elde edilmesi adına içerik analizine başvurulmuştur. İçerik analizi, metinlerden çıkarımlar yapmak adına kimi prosedürlerin kullanıldığı bir araştırma yöntemidir. Bu çıkarımlar, mesajı gönderenler, mesajın kendisi veya mesajın hedef kitlesi hakkında olabilmektedir (Weber: 1990). Araştırma kapsamında da küfür, argo veya hakaret barındıran içeriklerin kullanıcılarının anonim veya gerçek kişi olma durumlarının saptanması hedeflenmektedir. Gönderilen içeriklerin belirlenmesi adına oluşturulan kodlar aşağıda belirtilmektedir.

Kod 1: Küfür içeren kelime kullanımları

Kod 2: Argo içeren kelime kullanımları

Kod 3: Hakaret içeren kelime kullanımları

Kod 4: Küfür ve hakaret içeren kelimelerin birlikte kullanımı

Kod 5: Cinsiyet ayrımcılığı içeren kelime kullanımları

Kod 6: Dini ayrımcılık içeren kelime kullanımları

Kod 7: Tehdit içeren kelime kullanımları

T24 Twitter Hesabındaki Haber Yorumlarının Analizi

Çalışma kapsamında 24.01.2022-30.01.2022 tarihleri arasındaki günlerde en çok yorum alan haberler incelenmiştir. Tüm yorumlar içerisinden hakaret barındıran ve küfür, argo kelimeler içeren gönderiler ele alınmıştır. Bu gönderiler de göndericisinin kimliği bağlamında anonim ve gerçek kişiler olmak üzerine ayrıştırılmıştır. Böylece kullanıcıların tanımlanabilirliğinin içerik üretimlerindeki etkileri ortaya konmak amaçlanmıştır. İlgili tarihlerdeki haberlerin gün, başlık ve yorum sayılarına ilişkin bilgileri aşağıdaki tabloda ortaya konmaktadır:

Tablo 1
Paylaşılan Tweet'lere Ait Bilgiler

Paylaşım Günü	Haber Başlığı	Yorum Sayısı	Alıntı Tweet Yorumları
24.01.2022	Kılıçdaroğlu: Bu ülkeye demokrasi gelecekse bunun yolu Diyarbakır'dan geçer	180	346
25.01.2022	Enerji Bakanı Fatih Dönmez: Benzini en ucuz kullanan ülkeyiz, Avrupa'da ortalama 26 lira, neredeyse bizim iki katı fiyatımız	474	130
26.01.2022	Eski Ayasofya Camii Baş İmamı Boynukalın: Hz. Adem ve Havva annemize yapılan hakareti savunanı Allah karla çarpar	929	234

27.01.2022	AKP'li Bozdağ: Sanatıyla gündeme gelemeyen Fazıl Say, CHP borazanlığı, Ak Parti ve MHP karşıtlığı ile gündem oluyor	385	274
28.01.2022	Ahmet Hakan: Bunun adı geri adımsa, ne şahane bir geri adımdır bu! Bunun adı bir tür özürse, ne muhteşem bir özürdür bu!"	1900	1404
29.01.2022	İstanbul Havalimanı'nın CEO'su Samsunlu: Atatürk Havalimanı açılmaz, biz varken ihtiyaç yok	250	67
30.01.2022	Adalet Bakanlığı görevine getirilen Bekir Bozdağ'ın, Fethullah Gülen'i övdüğü konuşması gündem oldu	165	149

Belirlenen tarih aralığında paylaşılan haberler incelendiğinde kullanıcıların haberlerin altına yaptıkları ve tweetleri alıntılanarak yaptıkları toplam yorum sayısının 6887 olduğu görülmektedir. Bu veriler araştırmanın bittiği gün olan 31.01.2022 tarihinde elde edilen içerikler neticesinde ortaya konmaktadır. Yapılan yorumların 505'inde küfür, argo veya hakaret içeren kelime kullanımları tespit edilirken bunlardan 278 tanesi anonim hesaplardan, 227 tanesi ise ismi veya fotoğraf kullanımı neticesinde tanımlanabilir kişiler tarafından yapılmıştır. Küfür, argo veya hakaret içeren kelimeler kapsamında kullanıcılar tarafından paylaşılan kimi tweetlerden örnekler hiçbir müdahalede bulunulmadan, hesap sahiplerinin gönderdiği şekliyle aşağıda sunulmaktadır:

Tablo 2

Birinci Habere İlişkin Kullanıcı Yorum Örnekleri

"Kılıçdaroğlu: Bu ülkeye demokrasi gelecekse bunun yolu Diyarbakır'dan geçer" haberi yorum örnekleri	
T1	Bi s*ktir gidin oğlum ya, Diyarbakır yerle bir edilirken konusacaktin şimdi yemezler!
T2	S*ktirip gidin. Demokrasi yoluna döşenen her taşı sizin sayenizde yerle bir ettiler! Samimiyetsiz pislikler.
T3	Senden önce söylediler.Gelen geçen çok oldu bu yoldan hepsi kalles, hepsi yalancı, hepsi talancı, hepsi senin gibi ilkesiz birer g*vşekti...
T4	Ülkede demokrasi var zaten ama bu andaval ne getirmeye çalışıyor acaba?..
T5	@kılıcdarogluk Sana şöyle okkalı bi s*ktir çekiyorum, s*çtuğın kabın kenarına 1,5 gram sıktım. Sabahları aç karnına alırsın.
T6	Dünyanın en saldırgan köpeğine güvenirim ama sana zerre güvenmem itin tekisin... demirtaşın infazcısısın....
T7	Vay *q yolu, üç oy fazla almak için yapmadıkları yalacılık kalmıyor şu d*ktimin yerinde. Biraz onurlu, biraz omurgalı olun.
T8	P*zev*nk

Bir parti genel başkanının yaptığı açıklama üzerine kullanıcıların verdiği tepkiler yukarıdaki tabloda görülmektedir. İlgili habere ilişkin yapılan toplam 526 yorum içerisinde küfür, argo veya hakaret içeren 27 gönderi tespit edilmiştir. Bunlardan 19'u anonim hesaplardan yapılırken 8 tanesi gerçek kişiler tarafından gönderilmiştir. Yapılan yorumların genelinde açıklamanın oy için yapıldığı ve samimiyetsiz bulunduğu algısı ön plana çıkmaktadır.

Tablo 3

İkinci Habere İlişkin Kullanıcı Yorum Örnekleri

“Enerji Bakanı Fatih Dönmez: Benzini en ucuz kullanan ülkeyiz, Avrupa'da ortalama 26 lira, neredeyse bizim iki katı fiyatımız” haberi yorum örnekleri	
T1	Her siyasi islamcı ahlaksızdır! Bu durumun tek bir istisnası yoktur!
T2	Bu adamlar salak mi!! Avrupada litresi 26 liraya benzin alan adamin maasi kac lira onu da desene...
T3	Salak mı bu ?
T4	A*ını yolunu s*kt*klerimm yeter ya :D :d D:
T5	Ey aklı kıt adam, Avrupada ortalama gelir kaç TL onuda söyle. Madem kıyas yapıyorsun, adam gibi yap.

Enerji Bakanı'nın yaptığı açıklama üzerine kullanıcıların verdiği tepkiler yukarıdaki tabloda görülmektedir. İlgili habere ilişkin yapılan toplam 604 yorum içerisinde küfür, argo veya hakaret içeren 18 gönderi tespit edilmiştir. Bunlardan dokuzu anonim hesaplardan diğer dokuzu da gerçek kişiler tarafından gönderilmiştir. Yorumların genelinde bakan tarafından yapılan hesabın çelişkilerine dikkat çekilmekte ve insanları kandırmaya yönelik olduğuna ilişkin açıklamalar bulunmaktadır. Ayrıca program sunucusunun da gazetecilik görevini yerine getiremediğine yönelik eleştiriler bulunmakta ancak bu ifadelerde küfür ve hareket içeren kelimelere rastlanmamaktadır.

Tablo 4

Üçüncü Habere İlişkin Kullanıcı Yorum Örnekleri

“Eski Ayasofya Camii Baş İmamı Boynukalın: Hz. Adem ve Havva annemize yapılan hakareti savunanı Allah karla çarpar” haberi yorum örnekleri	
T1	Bence kafasıkalm.
T2	Dilin kemiği yok, doğru. Beyin eksik olunca da hiç çekilmiyor.
T3	abi sizin gibi embesillerin çoğaldığı yer neresi acaba..
T4	Erzurumlular bunu duymasın.Bir de bu dangalağa Prof. ünvanı vermişler.Tam bunun için söylemiş Ziya Paşa;"Ne günlere kaldık ey gazi hünkar: eşek Defterdar oldu, katır Mühürdar!."
T5	Geçen sene ki gibi sıcak olsa yangınlar olsa bu sefer de onunla mı sınıadı diyecektin andaval.
T6	Bu dahil bütün AKP'lilerin akıl sağlıklarını kontrol etsinler! Tedaviye muhtaçlar!
T7	H*ssildirsın gewşek
T8	Din yaygın bir tür akıl hastalığıdır..

Ayasofya Camii Eski Baş İmamı'nın yaptığı açıklama üzerine kullanıcıların verdiği tepkiler yukarıdaki tabloda görülmektedir. İlgili habere ilişkin yapılan toplam 1163 yorum içerisinde küfür, argo veya hakaret içeren 55 gönderi tespit edilmiştir. Bunlardan 36'sı anonim hesaplardan yapılırken 19 tanesi gerçek kişiler tarafından gönderilmiştir. Yapılan yorumların genelinde açıklamanın bilimsellikten uzak olduğu ve tarafgir bir yaklaşım benimsediğine yönelik düşünceler ağırlık kazanmaktadır. Ayrıca kişinin inancı üzerinden hem kendisi hem de o inancın genelinin de hedef alındığı yorumlarda görülmektedir.

Tablo 5*Dördüncü Habere İlişkin Kullanıcı Yorum Örnekleri*

“AKP’li Bozdağ: Sanatıyla gündeme gelemeyen Fazıl Say, CHP borazanlığı, Ak Parti ve MHP karşıtlığı ile gündem oluyor” haberi yorum örnekleri	
T1	AKP’yi destekleyen açıklamalar yapan sanatçılara da söyleseydiniz ya bunları. Akillere, simit yiyenlere, yalakalık yapanlara... Cahilsiniz, tutarsızsınız, zorbasınız.
T2	Kendilerinin sanattan anlamadığını kendi ağızlarıyla söylediği an. Fazıl Say in dünya çapında virtüöz olduğunu bile bilemeyecek kadar cahiller ve bu cahiller bizi yönetiyor üzülyorum bizim için..
T3	Ya bi defol git cahil Çomar ! Senin bildiğin Erik Dalı'na benzemez onun yaptığı Sanat ! Fazıl'ın Bastığı "do majör" olamazsin..
T4	Düşünsene koskoca @fazilsaymusic Fazıl Say'sın.. Tüm dünyada konserler veriyorsun ve sayılı dahi sanatçılarıdansın.. Ama beyninin bile olup olmadığı tespit edilmesi gereken bir zat çıkıp diyor ki "sanatıyla gündeme gelemeyen..." Yav he he...
T5	Kabahat Fazıl'da sana babalar gibi japon vatandaşlığı verilmiş, hala ne işin var bu b*k yığınının ortasında
T6	Akepe cahili

Bir parti mensubunun sanatçı Fazıl Say hakkında yaptığı açıklama üzerine kullanıcıların verdiği tepkiler yukarıdaki tabloda görülmektedir. İlgili habere ilişkin yapılan toplam 659 yorum içerisinde küfür, argo veya hakaret içeren 19 gönderi tespit edilmiştir. Bunlardan 10’u anonim hesaplardan yapılırken dokuz tanesi gerçek kişiler tarafından gönderilmiştir. Yapılan yorumların genelinde açıklama yapan parti üyesinin sanat anlayışı sorgulanmakta ve Fazıl Say’ın dünya çapında bilinen bir sanatçı olduğu ifadeleri ön plana çıkmaktadır.

Tablo 6*Beşinci Habere İlişkin Kullanıcı Yorum Örnekleri*

“Ahmet Hakan: Bunun adı geri adımsa, ne şahane bir geri adımdır bu! Bunun adı bir tür özürse, ne muhteşem bir özürdür bu!” haberi yorum örnekleri	
T1	Saraylarda maskaralar mi vardı soytarimi neyse artık bu da o misal uzay çağında saray maskotu
T2	Bunun adı yalakaysa ne güzel yalakadır bunun adı omurgasızlıksa ne güzel omurgasızlıktır.
T3	Soytarımın makbulu efendisi yellenirken derin nefes alandır
T4	Bunun adı yalakalık ve yandaş ,mide bulandırıcı bir gazetecilikse ne iğrenç bir haldir .insan olarak sadece yaşam formusunuz. Merak ettiğim bunlar ilerde çoluk çocuğunuzun hayatına etki edincemi pişman olacağımız
T5	Ahmet Hakan kuru yer bırakmayacak şekilde yalamış...
T6	Efendi'nin b*kuyla bile gururlanmak sadakatin önemli bir göstergesidir ne de olsa.
T7	Çok yalaka gördüm, çok y*vşak gördüm ama senin gibi birisi daha yer yüzüne zuhur edmedi *mk omurgasızı
T8	Bunun adı y*vşaklıksa, bu ne benzersiz bir y*vşaklıktır. Bunun adı dansözlükse, bu ne biçim gibi kıvırtmadır. Vay *mk.
T9	Ne muhteşem bir d*lyar*k!

Bir gazetecinin cumhurbaşkanı tarafından sanatçı Sezen Aksu'ya dair yaptığı açıklama üzerinden kaleme aldığı köşe yazısına kullanıcıların verdiği tepkiler yukarıdaki tabloda görülmektedir. İlgili habere ilişkin yapılan toplam 3304 yorum içerisinde küfür, argo veya hakaret içeren 358 gönderi tespit edilmiştir. Bunlardan 186 tanesi anonim hesaplardan yapılırken 172 tanesi gerçek kişiler tarafından gönderilmiştir. Yapılan yorumların genelinde Ahmet Hakan'ın yazısının değiştirilerek o kişiye yönelik hakaretlere aracı olarak kullanıldığı görülmüştür. Bu kapsamda kullanıcılar tarafından atılan birçok tweette 'yalaka', 'yalama' ve 'yandaş' ithamları bulunmaktadır.

Tablo 7

Altıncı Habere İlişkin Kullanıcı Yorum Örnekleri

“İstanbul Havalimanı'nın CEO'su Samsunlu: Atatürk Havalimanı açılmaz, biz varken ihtiyaç yok” haberi yorum örnekleri	
T1	Sen kimsin am*noglullari S*ke s*ke açılacak ve siz tarih olacaksınız
T2	Rahmetli ne s2m*ş A koyum bi acısı geçmiyor dedelerinden torunlarına kadar hala yeni d*zülmüş gibiler.
T3	Hadi ordan salak yalama...
T4	Sizden kurtulmaya az kaldı merak etmeyin *qlarım

İstanbul Havalimanı'nın CEO'su tarafından yapılan açıklama üzerine kullanıcıların verdiği tepkiler yukarıdaki tabloda görülmektedir. İlgili habere ilişkin yapılan toplam 317 yorum içerisinde küfür, argo veya hakaret içeren 15 gönderi tespit edilmiştir. Bunlardan 11'i anonim hesaplardan yapılırken dört tanesi gerçek kişiler tarafından gönderilmiştir. Yapılan yorumların genelinde Atatürk Havalimanı'nın işlevsiz hale getirilmesine yönelik tepkiler ağırlık kazanmaktadır.

Tablo 8

Yedinci Habere İlişkin Kullanıcı Yorum Örnekleri

“Adalet Bakanlığı görevine getirilen Bekir Bozdağ'ın, Fethullah Gülen'i övdüğü konuşması gündem oldu” haberi yorum örnekleri	
T1	adamın yalakalıktan yuzunden salaklık akıyor
T2	Ülke de işi, işin ehline verenin anasını s*kiyolar herhalde nerede yalama d*lyar*k var onlar görevlere atanıyo
T3	ben insanın içinin dışına yansıdığına inanırım, şunun tipine baksana meymenet yok
T4	Gitmez ki bu evrimini tamamlayamamış ,değersiz ve kalitesiz analardan doğan beceriksiz 80 iq lular. 85 iqlu maymun var ama biz bunlara oy hakkı vermişiz insan demişiz ona yazık.
T5	Bitmedi lerefsizler

Yeni göreve getirilen Adalet Bakanı'nın geçtiği yaptığı bir konuşma üzerine kullanıcıların verdiği tepkiler yukarıdaki tabloda görülmektedir. İlgili habere ilişkin yapılan toplam 314 yorum içerisinde küfür, argo veya hakaret içeren 13 gönderi tespit

edilmiştir. Bunlardan yedisi anonim hesaplardan yapılırken altı tanesi gerçek kişiler tarafından gönderilmiştir. Yapılan yorumların genelinde ilgili kişinin fiziksel görünüşü üzerinden hakarete uğradığı görülmektedir.

Tablo 9
Haber Yorumlarının Kodlara Göre Dağılımı

	Kod 1	Kod 2	Kod 3	Kod 4	Kod 5	Kod 6	Kod 7
1. Haber Yorumları	3	1	9	2	2	-	2
2. Haber Yorumları	4	-	4	-	-	1	-
3. Haber Yorumları	6	3	26	-	-	1	-
4. Haber Yorumları	1	-	6	-	3	-	-
5. Haber Yorumları	20	93	69	1	3	-	-
6. Haber Yorumları	6	1	4	-	-	-	-
7. Haber Yorumları	1	1	4	-	1	-	-

Anonim kullanıcıların yaptıkları yorumların belirlenen kodlar bağlamında dağılımı yukarıdaki tabloda yer almaktadır. Haberlerin konusuna göre kişilerin yaptıkları söylemlerin değişimi ve kullandıkları jargon kodlar üzerinden okunabilmektedir. Din ayrımcılığı ve tehdit içeren söylemlere en az başvurulduğu görülürken küfür, argo ve hakaret içeren söylemlerin yoğun olduğu gözlemlenmektedir.

Sonuç

Çalışma kapsamında incelenen haber yorumlarında kullanıcıların anonim kimliklere sahip olduğunda söylemlerinde daha rahat ifadeler kullandığı tespit edilmiştir. Güncel konulara ilişkin duygu ve düşüncelerde anonim olma haliyle çok daha sert ifadelere, kaba ve tartışmalı söylemlere yer verildiği görülmüştür. Bu yorumlarda küfür, argo ve tehdit içeren kelimeler kullanıldığı gibi cinsiyet ve inanç temelli hakaretlere de rastlanmaktadır. Haber yorumlarına bakılan tarih aralığındaki hiçbir günde gerçek kişilerden yapılan hakaretlerin anonim kimlik sahiplerinden yüksek olmaması dikkat çekicidir.

Sosyal medyada anonim olmak, büyük sonuçlar ve yaptırımlara tabi olmadığından ötürü birçok şeyi yapmayı ve söylemeyi kullanıcılarına güvenli hale getirmektedir. Ekran arkasında olan ve iletişimde olduğu kişilerden fiziksel olarak bağımsız olan kullanıcı kendisini daha özgür hissetmekte ve yaptıklarını sürekli hale getirebilmektedir. Bu sayede dil kullanımında ve söylemlerinde daha rahat davranarak gerçek hayatta ifade edemeyeceklerini söyleme imkânı bulmaktadır.

Kullanıcılar, sosyal medya platformlarında herhangi bir sosyal kısıt olmadan ve engellenme hissi yaşamadan duygu ve düşüncelerini paylaşımlarına yansıtılabilmektedirler. Bu da rahat biçimde diğer kullanıcılarla iletişim kurmayı getirmektedir. Çünkü kişiler, ağlardaki diğer kullanıcıların sosyal çevresine erişimi olmadığı ve çevrim dışı yaşantısına bir ihlalde bulunamayacağını bildiği için yüzleşme korkusu olmadan ve ifşa olmayacağı düşüncesiyle her türlü söylemde bulunabileceği kanaatini taşımaktadırlar. Fiziksel varlığın ve somut kimliklerin askıya alınması, anonim temsil ile cesaretlendirilerek, ötekilerin önemsenmediği, sınırlamaların ortadan kalktığı, bireylerin her şeyi dışa vurabilir hissettiği bir ortam yaratmaktadır.

Çevrim içi anonimlik bir taraftan başkalarına zarar vermek, bir taraftan da kendini güvenceye almak için kullanılabilir. Kimileri bu durum sayesinde kendini koruyabilirken kimileri de cezadan kaçabilmektedir. Mesafe ve gerçek kimliğe ilişkin niteliklerin tanımlanabilirliğinin azalması sosyal kullanım açısından doğruyu söyleme noktasında kişi üzerindeki baskıyı azaltmaktadır. Kişi hem dilediği insan olabilme yani istediği biçimde kendisini sunma hem de söylemlerinin sorumluluğunu üzerinden attığı bir ortamda kendisini bulmaktadır. Hesap verebilirliğin ortadan kalması dürüstlük ve yalan gibi çelişkili iki durumun aynı zemin üzerinde var olabilmesine sebebiyet vermektedir.

Kişiler, anonim kimliklerle sosyal medyada gerçek hayattan saklanmanın veya çevrim dışı yaşamda gerçekleştirmediği davranışlarda bulunma rahatlığını yaşamaktadırlar. Fiziksel yaşantısına oranla nispeten daha az tehdit unsurunun olması, mevcut ilişkilerinin dışında ağlarda bulunan diğer kullanıcılarla bu güvence altında etkileşime geçmesine sebep olmaktadır. Kullanıcılar, anonim kimliklerle dilediği kişi olma, gerçek hayattaki özellikleri üzerinde oynama ve istediği ifadelerde bulunabilme zemini bulmaktadır.

Kaynaklar

Arthur, D., Sherman, C., Appel, D., & Moore, L. (2006). Why young consumers adopt interactive technologies. *Young Consumers*, 7(3), 33-38.

Bargh, J. A., McKenna, K. Y., & Fitzsimons, G. M. (2002). Can you see the real me? Activation and expression of the "true self" on the internet. *Journal of Social Issues*, 58(1), 33-48.

Baym, N. K. (2000). *Personal connections in the digital age*. Polity Press.

Chatfield, T. (2013). *Dijital çağa nasıl uyum sağlarız*. (L. Konca, Çev.). Sel Yayıncılık.

Çakır, M. (2015). *İnternette gösteri ve gözetim: Eleştirel bir okuma*. Ütopya Yayınları.

Fiore, A. T., & Donath, J. S. (2004). Online personals: An overview. *CHI'04 Extended Abstracts on Human Factors in Computing Systems* (ss. 1395-1398).

Hood, B. (2019). *Benlik yanılması: Sosyal beyin, kimliği nasıl oluşturur?* (E. Özdemir, Çev.). Ayrıntı Yayınları.

Lister, M., Dovey, J., Giddings, S., Kelly, K., & Grant, I. (2009). *New media: A critical introduction*. Routledge.

Lloyd, I. (2009). Anonymity and the law in the United Kingdom. İçinde Ian Kerr, Valerie Steeves, Carole Lucock (Editörler), *Lessons from the identity trail: Anonymity, privacy and identity in a networked society*. (ss. 485-503). Oxford University Press.

Marx, G. T. (1999) What's in a name? Some reflections on the sociology of anonymity. *The Information Society: An International Journal*, 15(2), 99-112.

Papacharissi, Z. (2002). The presentation of self in virtual life: Characteristics of personal home pages. *Journalism and Mass Communication Quarterly*, 79(3), 643-660.

Philip, W. R. (1990). *Basic content analysis: Quantitative applications in the social sciences*. Sage Publications.

Rosen, L. D. (2007). *Me, MySpace, and I: Parenting the net generation*. Palgrave Macmillan.

Stein, E. (2003). Queers anonymous: Lesbians, gay men, free speech, and cyberspace. *Harvard Civil Rights-Civil Liberties Law Review*, 38, 159-203.

Tosun, L. P. (2019). *Sanal ortamda gerçek kişiler: Sosyal ağlar ve sosyal psikoloji*. Nobel Akademik Yayıncılık.

Turkle, S. (1997). *Life on the screen: Identity in the age of the internet*. Touchstone.

Twenge, J. M., & Campbell, W. K. (2015). *Asrın vebası: Narsisizm illeti*. (Ö. Korkmaz, Çev.). Kaknüs Yayınları.

Wallace, J. D. (1999). Nameless in cyberspace: Anonymity on the internet. Cato Institute, *Briefing Papers*, 54, 1-7.

White, A. (2014). *Digital media and society: Transforming economics, politics and social practices*. Palgrave Macmillan.

Zhang, K., & Kizilcec, R. (2014, May). Anonymity in social media: Effects of content controversiality and social endorsement on sharing behavior. In Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media, 8(1).

Extended Abstract

Online anonymity involves two opposing approaches to freedom and its abuse. In totalitarian regimes or in regions where one's freedom is in danger due to their expression, people may seek a way to convey their opinions anonymously. In this way, individuals have the opportunity to freely express their thoughts on the agenda and their experiences without being threatened. Thus, they can get rid of the possible sanctions of their discourse. However, there is also the opposite situation. Real identities hidden by anonymous profiles can resort to slander, defamation or insult through online communication. They are exempt from liability for their statements and from accountability for their violations.

Bullying through sharing can avoid criminal sanctions. Such a situation leads to abuse of freedom of expression.

In this study, the reflection of the lack of identifiability that comes with the distance communication and anonymity provided by the online platforms on the expressions of the individuals is examined. For this, the use of language triggered by the anonymous identities of social media users is emphasized. For this purpose, the state of being anonymous and the effects of this situation gaining functionality on social media platforms are emphasized. In addition, the most commented news shared between 24.01.2022 and 30.01.2022 from the t24comtr account on the Twitter platform were analyzed by content analysis. In this way, it is aimed to reveal what kind of content is produced in which accounts owned by anonymous or real people.

The basis of the research is the hypothesis that anonymous identities find more comfortable expressions about an event, phenomenon or situation on Twitter than profiles with certain identity. For this purpose, the Twitter account of the t24 website was chosen in order to see the diversity of comments from different users in the news containing different topics. The reason for this is that it is a news organization that does not broadcast in traditional channels, but produces content only in digital media, and also has more than one and a half million followers. In this context, the t24comtr Twitter account has 1.7 million followers.

Content analysis was used to obtain data within the scope of the study. Content analysis is a research method in which certain procedures are used to draw inferences from texts. These inferences can be about the senders of the message, the message itself or the target audience of the message (Weber: 1990). Within the scope of the research, it is aimed to determine the anonymous or real person status of the users of content containing profanity, slang or insults. The codes created to determine the content sent are given below.

When the news shared in the specified date range is examined, it is seen that the total number of comments made by the users under the news and by quoting the tweets is 6887. These data are revealed as a result of the contents obtained on 31.01.2022, the day the research ended. In 505 of the comments made, the use of swearing, slang or insulting words was detected, 278 of them were made by anonymous accounts and 227 of them were made by identifiable people as a result of the use of their name or photo. Examples of tweets containing profanity, slang or insulting words shared by users are presented in the study.

According to the subject of the news, the change in the discourses of the people and the jargon codes they use can be read. While it is seen that the discourses containing religious discrimination and threats are used the least, it is observed that the discourses containing profanity, slang and insults are intense.

In the news comments examined within the scope of the study, it has been determined that the users use more comfortable expressions in their discourse when they have anonymous identities. It has been observed that much harsher expressions, vulgar

and controversial discourses are included in feelings and thoughts on current issues, with anonymity. In these comments, swearing, slang and threatening words are used, as well as gender and belief-based insults. It is noteworthy that on any day in the date range of news comments, insults made by real people were not higher than those of anonymous identity holders.

Being anonymous on social media makes it safe for its users to do and say many things, as it is not subject to major consequences and sanctions. The user, who is behind the screen and is physically independent from the people he is in contact with, feels more free and can make what he is doing continuous. In this way, they have the opportunity to say what they cannot express in real life by being more comfortable in their language use and discourse.

Users can reflect their feelings and thoughts to their posts on social media platforms without any social restrictions and without feeling blocked. This makes it easy to communicate with other users. Because people are of the opinion that they can make all kinds of statements without fear of confrontation and with the thought that they will not be disclosed, because they know that other users on the networks do not have access to their social environment and cannot infringe on their offline life. Suspension of physical presence and concrete identities is encouraged by anonymous representation, creating an environment where others are not cared for, limitations are removed, and individuals feel they can express everything.

Destekleyen Kurum/Kuruluşlar Supporting-Sponsor Institutions or Organizations:

Herhangi bir kurum/kuruluştan destek alınmamıştır. None

Çıkar Çatışması Conflict of Interest:

Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır. None